

придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440), екоцид (ст. 441), геноцид (ст. 442) та деякі інші.

На жаль, цей перелік не охоплює всіх розглянутих міжнародних злочинів. Не згадуються, зокрема, такі злочини як апартеїд, біоцид, систематичні та масові порушення прав людини та інші. Окрім того, деякі диспозиції статей сформульовані без врахувань усіх вимог норм міжнародного права.

Отже, позитивно оцінюючи попередні та сучасні дослідження в галузі боротьби з міжнародними злочинами та злочинами міжнародного характеру, безумовно, проблеми таких суспільно небезпечних діянь потребують подальшого осмислення і дослідження. В них ще багато спірних і невизначених до цього часу питань. Зокрема, потребує вдосконалення система класифікації міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру. Потрібно чітко визначити коло таких суспільно небезпечних діянь, посилити та конкретизувати боротьбу із цими злочинами на міжнародно-правовій основі.

Погосян А.А.

Національний Університет «Одеська юридична академія»

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

У 1995 р. на 50-й сесії Генеральної Асамблеї ООН було прийнято рішення про скликання Міжнародної дипломатичної конференції, яка відбулася у м. Рим 15 червня — 17 липня 1998 р., результатом якої стало створення Міжнародного кримінального суду (далі МКС) , і ухвалення статуту МКС (Римського статуту). Місце перебування суду визначено м. Гаага (Нідерланди).

Відповідно до ст. 1 статуту Міжнародного кримінального суду (далі МКС), МКС є постійним органом, уповноваженим здійснювати юрисдикцію відносно осіб, відповідальних за найсерйозніші злочини, які викликають стурбованість міжнародного співтовариства, і доповнює національні органи кримінальної юстиції. Суд може здійснювати свої функції й повноваження на території будь-якої держави-учасниці, а за спеціальною згодою — на території будь-якої іншої держави.

Юрисдикція МКС відповідно до ст. 5 Римського статуту поширюється на наступні злочини:

- 1) злочин геноциду — тобто діяння вчинене з наміром знищити, повністю або частково національну, етнічну або релігійну групу як таку;
- 2) злочини проти людяності — під ознаки якого підпадають будь-які дії направлені на вбивство, притіснення, заповідання сильних страждань, серйозних тілесних ушкоджень або серйозної шкоди психічному або фізичному здоров'ю людини, які перелічені в ст. 7 Римського статуту (далі РС);
- 3) військові злочини;
- 4) злочин агресії.

За РС існують такі особливості поширення юрисдикції МКС на вчинені злочини:

- 1) юрисдикція суду не має зворотної дії у часі (ст. 1);
- 2) юрисдикція суду поширюється на злочини громадян держав-учасниць статуту, або держав, які визнали юрисдикцію МКС;
- 3) принцип неможливості притягнення до відповідальності особи за злочин, за який особа відбула покарання або її було виправдано;
- 4) принцип індивідуальної кримінальної відповідальності особи (ст. 25);
- 5) юрисдикція суду не поширюється на осіб, які вчинили злочин до досягнення 18-річного віку (ст. 26) ;
- 6) юрисдикція суду поширюється на всіх осіб незалежно від їх посади: глави держави, члена уряду чи парламенту та інших посад. Імунітети, передбачені національним законодавством не мають перешкоджати здійсненню правосуддя (ст. 27) ;
- 7) відсутність строків давності на злочини, передбачені статутом (ст. 29);
- 8) незнання закону не звільняє від відповідальності (ст. 32);
- 9) принцип презумпції невинуватості (ст. 66) та деякі інші.

Справа відповідно до ст.17 РС не може бути прийнята до провадження МКС в тих випадках, коли:

- 1) справа розслідується, або порушена кримінальна справа державою, яка має таку юрисдикцію, за винятком випадків, коли ця держава не бажає або не здатна вести розслідування або порушити кримінальну справу належним чином;
- 2) справа розслідувана державою, яка має юрисдикцією по відношенні до неї, і ця держава не порушила кримінальну справу відносно особи, яка вчинила злочин , за винятком випадків, коли це стало результатом небажання або нездатності держави порушити кримінальну справу належним чином;
- 3) особу, яка вчинила злочин уже було засуджено за поведінку, яка є предметом даної заяви;
- 4) справа не є досить серйозною, щоб виправдовувати подальші дії з боку Суду.
- 5) у випадку повного або часткового розвалу судової системи, або повної її відсутності, що веде до неспроможності вирішити конкретну справу та ін. випадки.

Отже, виходячи з вищезазначеного можна зробити висновок про те, що положення статуту МКС являються справедливими, демократичними, але з іншого боку під час прийняття статуту на Римській конференції, під час ратифікації статуту окремими державами, і вже безпосередньо при застосуванні норм Римського статуту виникали, і можуть виникнути такі проблеми:

1. відповідно до Римського статуту МКС доповнює національні органи кримінальної юстиції. Це положення викликало численні спори, і стало перешкодою для ратифікації статуту МКС, адже за національним законодав-

твом держав лише національні судові органи могли здійснювати правосуддя. Відповідно до ст. 89 Римського статуту МКС може надсилати прохання і арешт особи, яка вчинила злочин будь-якій державі.

2. проблемою стало і питання про умови поширення юрисдикції суду. Визначення меж юрисдикції держави, громадянином якої є особа і МКС.

3. проблемою являється і те, що статут не має первинної для окремих держав структури кримінального закону, не містить обставин, що обтяжують і пом'якшують покарання, не встановлює окремо для кожного злочину міру відповідальності, а указує в ст. 77 вид покарання: позбавлення волі на строк до 30 років, або довічне позбавлення волі. Це дає можливість суду самостійно призначити покарання.

4. не визначеними являються ознаки і поняття злочину агресії, як частини юрисдикції суду. Необхідним є відрізнити агресію держави — яка не підпадає під юрисдикцію МКС і агресію, яка вчиняється особою, що досі не зроблено в статуті МКС.

Діяльність Міжнародного кримінального суду на постійній основі є гарантією захисту найважливіших прав і свобод людини; забезпечує можливість залучення світового співтовариства для відновлення справедливості і притягнення до кримінальної відповідальності винних осіб незалежно від посади; а також забезпечує можливість реагування з боку МКС якщо національні судові органи не виконують своїх обов'язків по відновленню справедливості.

Полякова А.С.

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ У ЗАСТОСУВАННІ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Конституційний статус України як правової соціальної держави покладає на неї серйозні обов'язки у сфері захисту прав людини та наданні соціальної допомоги найбільш вразливим групам населення. Зокрема, дедалі важливішим завданням Української держави стає захист прав дитини.

У більшості розвинутих країн завдання протидії правопорушенням дітей та, одночасно, захисту прав дитини покладається на особливу систему державних та недержавних органів — ювенальну юстицію.

Світовий досвід показує, що організація і функціонування ювенальної юстиції в зарубіжних країнах дають позитивний результат у вихованні неповнолітніх. Оскільки

Проблеми пов'язані з омолодженням злочинності, набули сьогодні надзвичайної гостроти. За вчинення злочинів щорічно в Україні засуджується понад 20 тис. неповнолітніх, з них 10% — до позбавлення волі. Якщо абсолютний рівень злочинності неповнолітніх уже декілька років є більш-менш стабільним (на жаль, без тенденції до зменшення), то різні види негативної